

**País dels àfar, Etiòpia.
Fa tres milions i mig d'anys**

Feia tant de temps que les tenebres cobrien la vall dels àfar i els cims de les muntanyes on dormia la pluja, que la llum i l'escalfor del sol només eren un record boirós en la memòria de Lucy, la fràgil australopiteca que havia parit el seu primer fill feia pocs dies. L'última volta que havia vist amagar-se el pare de la vida més enllà de la carena, que havia notat entre els seus pèls hirsuts la carícia tèbia d'uns dits invisibles, Lucy no podia imaginar que aquella nit seria la més llarga de la seua vida.

Inquieta i fascinada pel fenomen, la femella hauria volgut descansar, tancar una vegada més els seus ullets profunds i vivíssims per a perdre's en el regne plàcid dels somnis, convençuda que, en obrir-los, veuria renàixer el sol com cada matí i podria iniciar una nova jornada de lluita per la supervivència: eixir de la cova, baixar a beure, potser menjar alguna cosa... Però la por l'obligava a mantenir-se desperta perquè cada vegada que les seues parpelles es tancaven, derrotades pel cansament i la feblesa, Lucy tornava a veure clarament aquell esclat de llum que l'havia encogada; tornava a sentir com vibrava dins les seues entranyes aquella tremolor interminable que havia commogut les parets de la cova; recordava com els seus timpans s'esgarraven, ferits per aquell udol infernal amb què semblava queixar-se el planeta.

La ment de la femella que acabava de parir, una de les més intel·ligents del clan dels àfar, que poblava aquelles

muntanyes des de l'alba dels temps, només podia viure el present i només era capaç de reconèixer la realitat més immediata, de sentir les sensacions més primàries; per això no podia allunyar del seu cervell el record d'aquell combat titànic que s'havia gravat a foc en la seua memòria i que havia acabat amb la derrota del sol, vençut per aquell núvol fosc, aspre i tangible que cobria el món.

Però les limitacions neuronals de l'espècie no impediien que Lucy fóra capaç de comprendre que, a la claror del sol o entre tenebres, el seu futur, i el futur de tot el clan, era aquella criatura fràgil i endormiscada que penjava plàcidament del seu pit, després d'haver aplacat la seua fam amb la llet, enormement nutritiva, que vessaven els mugrons de la jove mare.

Ara, mentre la imatge del sol es diluïa lentament en la seua memòria, Lucy tremolava de por, i sobretot de fam: l'estómac li grunyia i els budells se li contreïen dolorosament ara i adés; però no hauria abandonat el seu niu per res del món. S'hi estava molt bé, a pesar dels calfreds, arrupida contra els altres membres del clan, compartint la seua calor, que li confirmava la força invencible del grup i l'ajudava a confiar que la unió dels àfar els permetria superar, una vegada més, aquella mala època.

Però si la necessitat de sentir-se entre els seus li deïa que no abandonara la seguretat de la cova, que no s'allunyara de la llar del clan, la seua raó incipient, el seu instint de mare i les queixes del seu aparell digestiu l'advertien del perill que corria la seua vida i, per tant, també la del seu fill, si no menjava i bevia immediatament.

Per primera vegada en la seua vida, Lucy intuïa que el seu benestar, i el de la criatura que, confiadament, s'abraçava contra el seu pit, depenien de les necessitats del seu cos i no de la voluntat, sovint incompreensible, de les forces que regien l'univers dels àfar. Desconcertada per aquella nit que li semblava eterna, Lucy buscava als ulls d'Orc, el mascle que dominava el grup, una resposta als dubtes que agullonaven el seu cervell.

Sovint, la força i l'experiència del vell mascle havien estat la salvació del clan en moments difícils; sobretot, des que un dia, mentre buscaven fruita madura, van trobar un esquelet descarnat pels voltors i pel temps. Orc va ser capaç d'aferrar amb la seua mà un os enorme, la cosa més dura i més mortífera que havien tocat mai els àfar de les muntanyes: des d'aquell dia, la prosperitat del clan no va deixar d'augmentar fins al moment de l'esclat, de la irrupció violenta i sorprenent d'aquell enemic invisible contra el qual Orc es va enfrontar amb tot el seu valor, però sense cap èxit. El vell mascle s'havia mantingut alerta durant hores i hores, disposat a perdre la vida, si calia, en defensa del clan. Però, després d'un combat tan llarg i tan inútil, Orc semblava fatigat i, en aquells moments, dormisquejava inquiet i agitava, de tant en tant, el seu os en actitud amenaçadora, com si somiara que algun mascle jove s'atrevia a desafiar la seua autoritat.

Lucy se sentia abandonada i desvalguda a pesar d'estar entre els seus; la desconcertava, sobretot, la necessitat d'actuar amb independència, de pensar amb un criteri propi.

Però sabia que no podria aguantar molt de temps en aquelles condicions, de manera que, quan el seu fill va gemegar per tercera vegada, com si compartira la inquietud de sa mare, Lucy no va dubtar més: va decidir que, si els altres no l'acompanyaven, eixiria sola de la cova.

A poc a poc i amb totes les precaucions del món, com si no volguera que els altres membres del clan la descobriren, Lucy es va incorporar i, guiada per les olors familiars que impregnaven la penombra, va avançar cap a l'eixida del refugi. De sobte, li va semblar veure una claror violenta i fugaç en la llunyania i el cor se li va desbocar; però, de seguida, va sentir un tro llarg i somort i, com que no era la primera vegada que la sorprenia una tempesta, la jove mare va recordar que quan el cel s'esgarrava i retrunyia sobre els caps dels àfar, els núvols els enviaven la pluja refrescant i benefactora que anunciava una nova època d'abundància i felicitat.

Quan, segons després, Lucy va sentir el repic familiar de les primeres gotes de pluja, va estrényer ben fort el seu fill contra el pit i va reunir el valor necessari per a abandonar el refugi del clan. Sobre la vall dels àfar queia una pluja suau i persistent que semblava esborrar la foscor, de la mateixa forma com l'aigua s'emportava la brutícia quan els membres del clan es banyaven al llac. En la llunyania, per primera vegada des que s'havia iniciat aquella nit eterna, Lucy va veure nàixer la claror d'un nou dia, atenuada pels núvols que baixaven dels cims per reunir-se a la vall.

Molt nerviosa, però convençuda que la feble claror visible més enllà de la carena era un bon auguri, Lucy es va dirigir a l'abeurador del clan i va aplacar la seua set amb llargs glops d'aigua fresca, mentre la pluja corria entre els

seus pèls i s'emportava els mals records de la nit més llarga de la seua existència. Després, sempre alerta, va buscar algunes plantes que coneixia perfectament i, encara que estaven cobertes de cendra, en va devorar les arrels, saboroses i nutritives, fins que es va sentir associada.

Va ser aleshores, quan tornava al refugi disposada a fer saber al clan que la pluja s'havia emportat la foscor, que Lucy va veure aquella cosa que resplendia entre l'herba, com si un tros de sol o una estrella haguera caigut del cel. Per la forma i per la grandària, s'assemblava molt a l'os d'Orc, que havia portat la prosperitat i l'abundància al clan dels àfar; de manera que Lucy, animada per l'èxit de la seua primera decisió personal, va voler inspeccionar aquella novetat i, sense deixar de protegir el seu fill, que tornava a mamar, feliç i despreocupat, s'aproximà lentament a la cosa, la va olorar, sense que aquell gest li proporcionara cap informació i, finalment, la va aferrar com havia vist que Orc aferrava el seu os.

En arribar, no sense dificultats, a la boca de la cova, amb el seu fill enganxat al pit i amb aquell os que brillava ben agafat amb la seua mà dreta, Lucy va cridar de joia, feliç per haver acabat bé la seua primera aventura en solitari. A poc a poc, com si temeren una nova desgràcia, els membres del clan anaven guaitant a l'entrada del refugi i se li acostaven, amb una certa precaució al principi, com si es tractara d'una estranya, perquè la pluja s'havia emportat una bona part de les olors que identificaven Lucy com una dels àfar; però, així que la reconeixien, els seus parents la saludaven i, només durant uns segons, se sentien atrets per l'objecte brillant que la jove mare aferrava amb força,

encara que, de seguida, s'oblidaven de tot i es dedicaven a deixar-se acariciar per la pluja.

Orc, malhumorat i nerviós per la tensió acumulada al llarg d'aquella nit insòlita, va ser l'últim que va abandonar el refugi. Al principi, es va sentir atret per la pluja, però en veure que Lucy duia a la mà un objecte tan semblant al símbol de la seua autoritat incontestable, es va sentir amenaçat i mostrà una actitud hostil contra la jove mare: dret i amb els braços ben oberts, l'enorme mascle va llençar el seu crit d'alerta i va mostrar les seues dents esmolades. Però Lucy, encara que s'apressà a adoptar una postura de submissió, hauria volgut demostrar que ella també podia aportar alguna cosa al progrés del clan i, a pesar que tremolava de por, es negava a perdre el tros de sol que havia trobat entre les herbes de la vall.

En sentir les amenaces d'Orc, alguns altres mascles del clan s'excitaren i començaren també a grunyar i a mostrar les dents. El vell Orc, que sabia molt bé que l'hora del seu relleu s'aproximava, no podia consentir una insubordinació i, furiós com un animal acorralat, va deixar caure l'os sobre el cap de Lucy amb totes les seues forces i, després del primer colp, que la va fer caure a terra de genolls, li arravatà aquella cosa que brillava per a continuar colpejant-la, cada vegada més acarnissadament.

La jove mare, ferida de mort, es va desplomar sobre el fang mentre la cridòria creixia al seu voltant i la seua sang es barrejava amb la pluja benefactora. Una de les femelles més velles, que havia contemplat l'escena entre l'estupor i el pànic, va reaccionar per fi i s'apressà a recollir de terra el fill de Lucy. Però Orc, enecat, li ho va impedir i va

colpejar també la criatura, fins a convertir-la en un bocí de carn sangonós.

Aleshores, amb els dos cossos als seus peus, el mascle dominant va redoblar els seus gestos d'amença. Però, ara, ja no esgrimia el vell os gastat, sinó aquell objecte brillant que ja havia costat dues vides innocents. En veure Orc en aquell estat, ni tan sols els mascles que aspiraven a ocupar el seu lloc al cap del clan gosaren plantar-li cara i, a poc a poc, l'excitació va ser vençuda per la fam i la set i tots es disposaren a iniciar una nova jornada, mentre Lucy agonitzava al costat del cadàver del seu fill, l'últim àfar de les muntanyes.

Abans de tancar per a sempre els seus ulls fonsos i vivíssims, Lucy encara va poder veure un raig de sol que, més enllà de les muntanyes, havia derrotat els núvols i es disposava a beneir la vall amb la llum i l'escalfor que tornarien a omplir-la de vida.